

Obraćanje visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU Valentina Inzka na panel diskusiji o evropskoj perspektivi Balkana

Prioritet za BiH

Prioritet u Bosni i Hercegovini danas jeste hitno formiranje koalicione vlasti koja može riješiti ekonomsku krizu i vratiti zemlju natrag na put ka Evropi.

Dio ovog nastojanja će uključivati reformu ustava kako se zakoni – uključujući zakone navedene u Evropskom partnerstvu i Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju – ne bi mogli lako blokirati od strane manjine političara.

Na posljednjim izborima se među bh. biračima mogla vidjeti zamjetna promjena stava upravo u pravcu nenacionalističkog pragmatizma. Ja smatram da sada postoji veliki broj birača koji žele drugačiju, konstruktivnu politiku za kratkoročnu i dugoročnu korist građana, te koji žele stagnaciju ostaviti iza sebe.

Ovi akteri podržavaju iste vrijednosti kao i mi – evropske vrijednosti.

Građani Bosne i Hercegovine i građani Zapadnog Balkana žele

ista prava kao građani u EU.

To znači pravo da se prosperira na slobodnom tržištu; to znači pravo na sigurnost kroz vladavinu zakona; to znači pravo na slobodu govora preko neovisnih medija; i to znači pravo svakog građanina na puno demokratsko učešće u državnim institucijama.

Dok budemo radili sa našim lokalnim partnerima kako bismo napravili realne političke kompromise mislim da je važno da održimo jasnu razliku između onoga što je suštinsko i onoga što nije.

Bila bi taktička a isto tako i moralna greška da ugrozimo suštinske evropske vrijednosti koje podržava većina građana kako bismo zadovoljili kratkoročne zahtjeve dijelova političkog establišmenta.

Ojačano prisustvo EU u BiH

Predano sam radio kako bih osigurao da u BiH bude jedan predstavnik EU. To je sada dogovoreno.

Kada EU pojača svoje prisustvo, OHR i EU će raditi zajedno, u okviru njihovih mandata.

EU će pratiti BiH na njenom putu ka evropskim integracijama; kao visoki predstavnik ja ću ostati usredsređen na provedbu Daytonu, te pet ciljeva i dva uslova za zatvaranje OHR-a.

U izvršavanju mandata kako bih osigurao poštivanje Daytonu, radujem se bliskoj saradnji sa mojim kolegom iz EU Peterom Sorensenom.

* * *

Angažman EU

Došli smo do jasnog zaključka da univerzalna pristupna strategija za cijeli region neće uspjeti.

I u ranijim primjerima proširenja EU, pojedinačni zahtjevi koje su države morale ispuniti su bili od ključnog značaja. Na zapadnom Balkanu različitosti između susjednih država su takve da su po mjeri izrađene i definisane politike za svaku zemljuposebno važne.

Evropska unija je izradila upravo ovakve politike, i one se trenutno provode. Vjerujem da to dokazuje na veoma pozitivan način da EU može prikupiti neophodnu fleksibilnost u pogledu podrške procesu regionalne integracije.

Međutim, važno je staviti ovu fleksibilnost u pravi kontekst, kako ne bi bila pogrešno protumačena.

EU mora pokazati razumijevanje za specifične uslovena terenu i mora biti prilagodljiva. Ali naši domaći partneri ne smiju biti navedeni na pogrešno vjerovanje da mogu prilagođavati pravila EU.

* * *

Važnost principa uslovljenosti

Princip uslovljenosti funkcionira. Uvjerili smo se u to na primjeru vizne liberalizacije za građane BiH.

Uslovi navedeni u SPP-u i u Evropskom partnerstvu su posebno utvrđeni kako bi se stvorila situacija u kojoj će građani zemalja kandidata uživati većinu onih dobrobiti koje imaju i građani EU.

Važno je da ključne zainteresirane osobe shvate da bi svaki pokušaj razvodnjavanja uslova značio razvodnjavanje potonjih koristi.

Naše iskustvo u Bosni i Hercegovini kaže da djelotvornost pomoći ovisi o tome da se zadrže jasni kriteriji za napredak.

Svaka faza procesa integracije u EU donosi nove koristi a dobrobiti su sve veće kako pridruživanje postaje bliže. Ovo je

bilo veoma vidljivo u procesu liberalizacije viznog režima.

U proteklim sedmicama Bosna i Hercegovina je prošla kroz veći broj različitih kriza, koje je sama sebi stvorila, i krenula u pravcu za koji se nadamo da će predstavljati mnogo produktivniji period. U više navrata sam naglašavao da će ostvarivanje statusa kandidatskog članstva, naprimjer, dati nove i značajne dobrobiti građanima. To će biti od koristi ipolitičarima koji mogu pokazati da vode brigu o građanima.

Ovaj princip 'dati i dobiti nešto za uzvrat' je prijeko potreban i mora ostati vjerodostojan.

* * *

Zaključak

Vjerujem da se isti princip primjenjuje širom regiona. Evropska unija će i dalje pružati podršku građanima Zapadnog Balkana, imajući u vidu specifične odlike svake pojedinačne zemlje. U isto vrijeme EU će iskazati konzistentnost svog uslovljavanja te nepokolebljivo opredjelenje EU ka vlastitim suštinskim vrijednostima.